

Duurzaam GWW

Duurzaamheid in overheidsopdrachten met de Aanpak Duurzaam GWW

Hoe werkt het en wat betekent dat voor U?

Johan van Dalen, ProRail

Seminar Duurzaamheid in Funderingen
10 april 2013

Duurzaam GWW

Inhoud

- **Aanpak Duurzaam GWW**
- **Instrumenten en aanbesteden**
- **Implementatie Duurzaam GWW**
- **CO2 footprint spoorstelsel en funderingen**
- **Duurzaamheid van funderingen verzilveren**
- **Uw relatie met CO2 gecertificeerde bedrijven**
- **Een CO2 bewust certificaat voor uw bedrijf?**

Aanpak Duurzaam GWW

Wat is duurzame projectontwikkeling

**Projectontwikkeling waarbij
duurzaamheid systematisch wordt betrokken
in alle fasen
van projectontwikkeling en –uitvoering.**

Breed spectrum:

- Energieverbruik treinverkeer
- Milieu aspecten van infra-operatie
- CO2, fijnstof etc in de life cycle van infra materialen
- Energie uit biomassa in gebied met meer infrabeheerders
- Optimale inpassing
- etc.

Samenwerkingsverband Duurzaam GWW

Initiatief opdrachtgeversforum

Inhaken op advies VNO

- ✓ Van product- naar procesaanpak en diensten
- ✓ Meeste duurzaamheidwinst in plan/ontwerpfase
- ✓ Behoefte aan focus
- ✓ Behoefte aan uniform afwegingskader en instrumenten
- ✓ Benutten kennis markt inz. innovatie en duurzaamheid

Deelnemers

RWS

Dienst Vastgoed Defensie

Dienst Landelijk Gebied

ProRail

Unie van Waterschappen

Provincie Gelderland (IPO)

Rotterdam (ingang VNG)

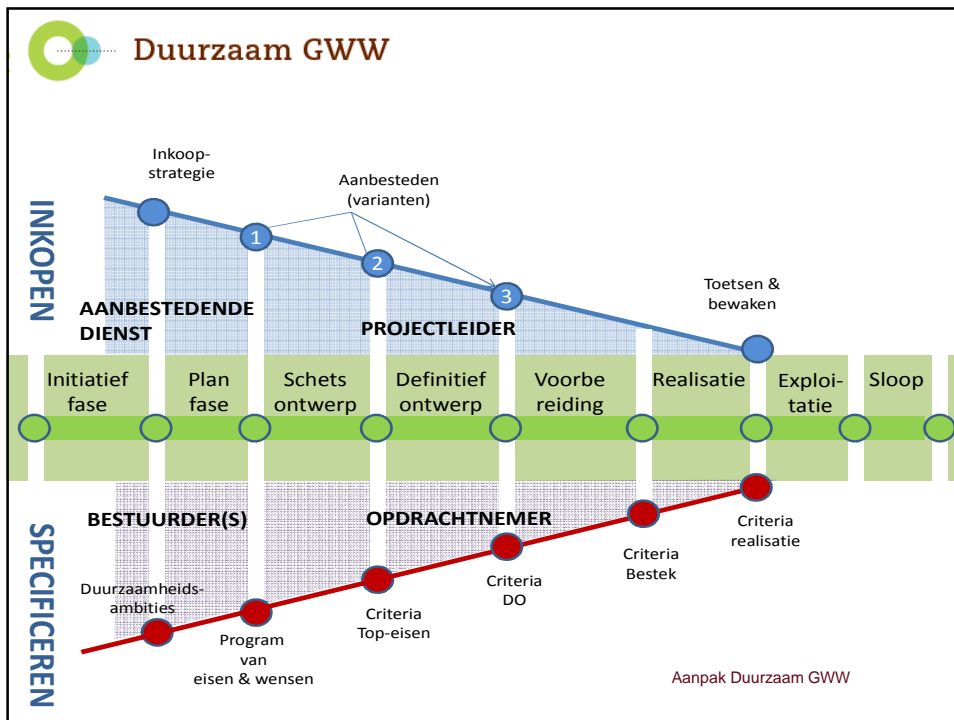
NL Ingenieurs

Aannemersfederatie / MKB-Infra

Bouwend Nederland

NVTB

CROW

Instrumenten en aanbesteden

- **Omgevingswijzer**
- **Ambitiweb**
- **CO2 prestatieladder**
- **DuboCalc**
- **Aanbesteden**

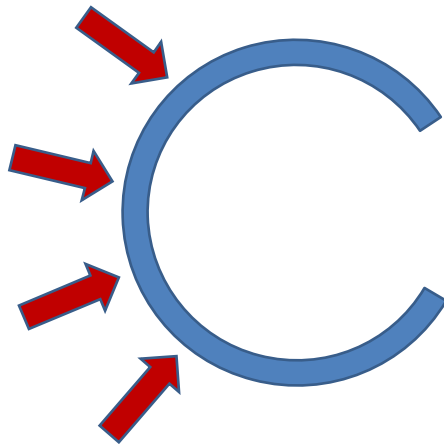

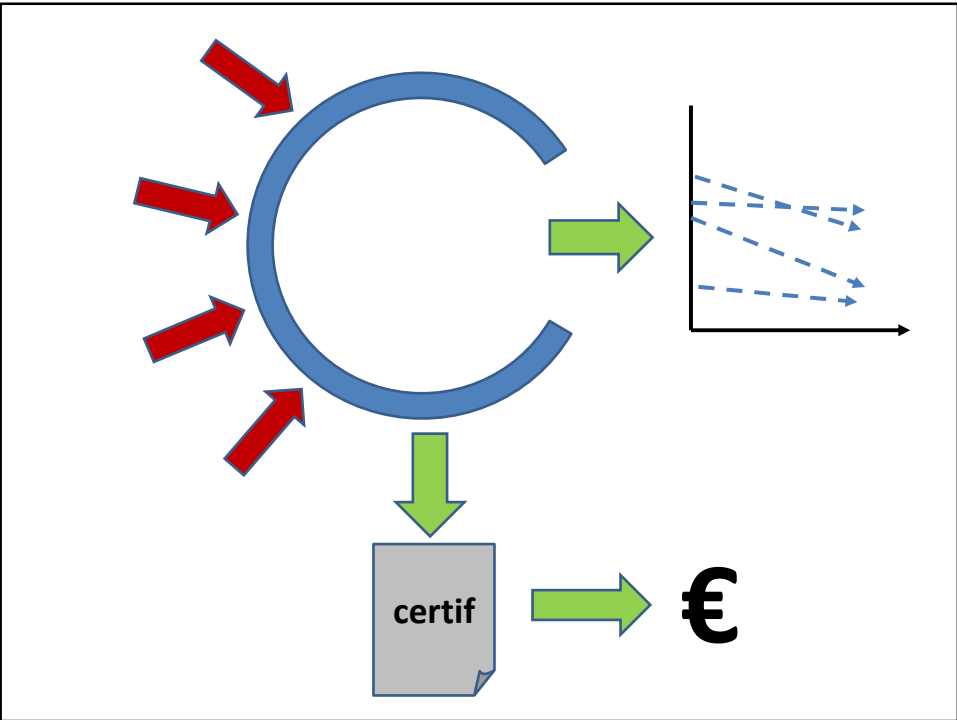
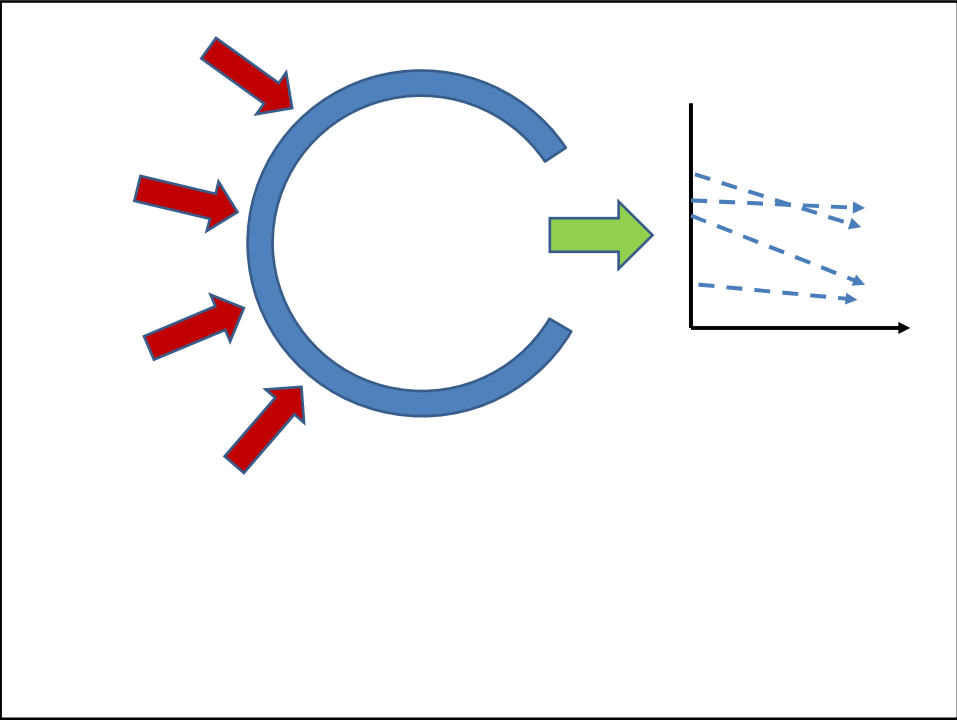
Instrumenten en aanbesteden

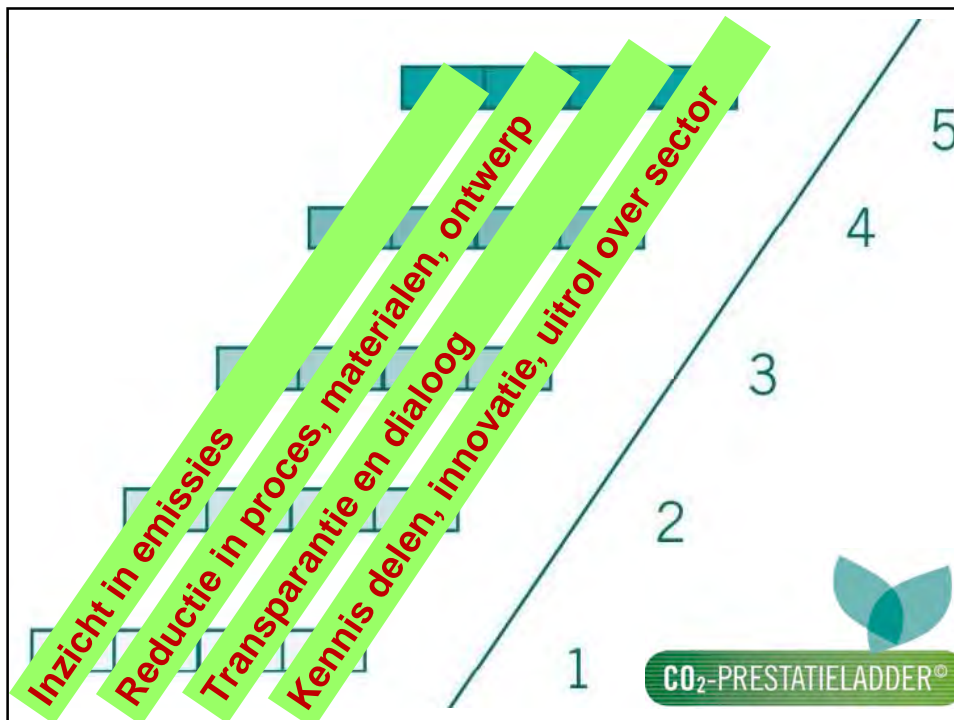
- **Omgevingswijzer**
- **Ambitiweb**
- **CO2 prestatieladder**
- **DuboCalc**
- **Aanbesteden**

De CO2 prestatieladder

5	Realiseren doelstellingen, inzet voor sectorbreed CO2 reductie programma
4	Ketenanalyses en kwantitatieve CO2 reductie-doelstelling in 2 ketens, voortgang doelstellingen, innovatie initiatief
3	CO2 footprint, kwantitatieve CO2 reductie-doelstellingen (brandstoffen & ingekochte elektriciteit), kennis delen in sector
2	Energiestromen kwantitatief, kwalitatieve doelstellingen energiebesparing, kennis halen bij sectorgenoten
1	Energiestromen in kaart en onderzoek aanpak energiebesparing

Ladderbeoordeling door CI > certificaat

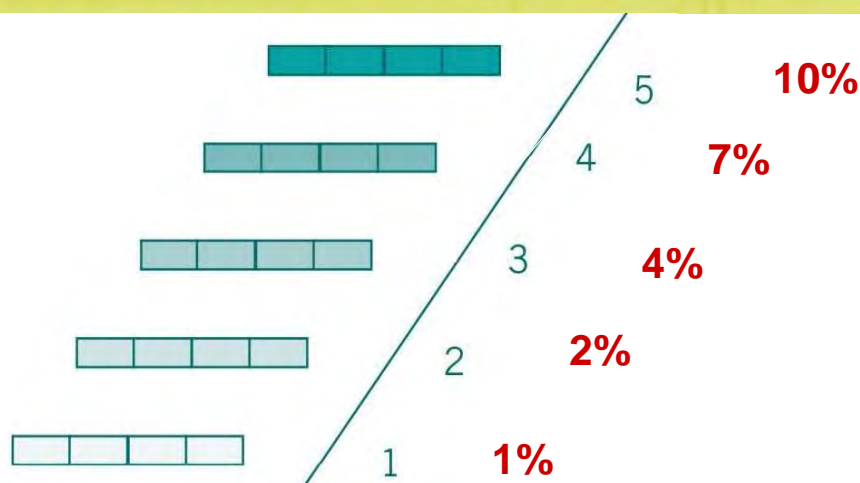

Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen

- Eigendom en schemabeheer
- Uitrol naar RWS, gemeenten, etc
- Breed maatschappelijk Bestuur
  - Jacqueline Cramer
  - Yvo de Boer
  - Nico de Vries
  - Ineke Dezentje Hamming
  - Jan Hendrik Dronkers
  - Bart de Voogd
  - Patrick Buck

Niveau en fictieve korting **ProRail**

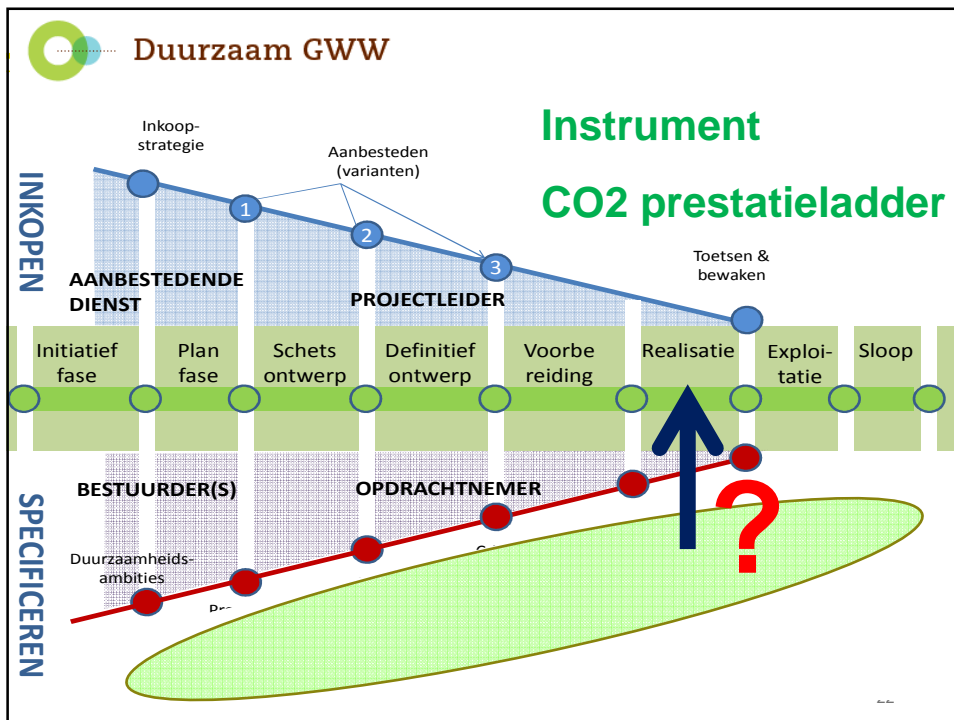
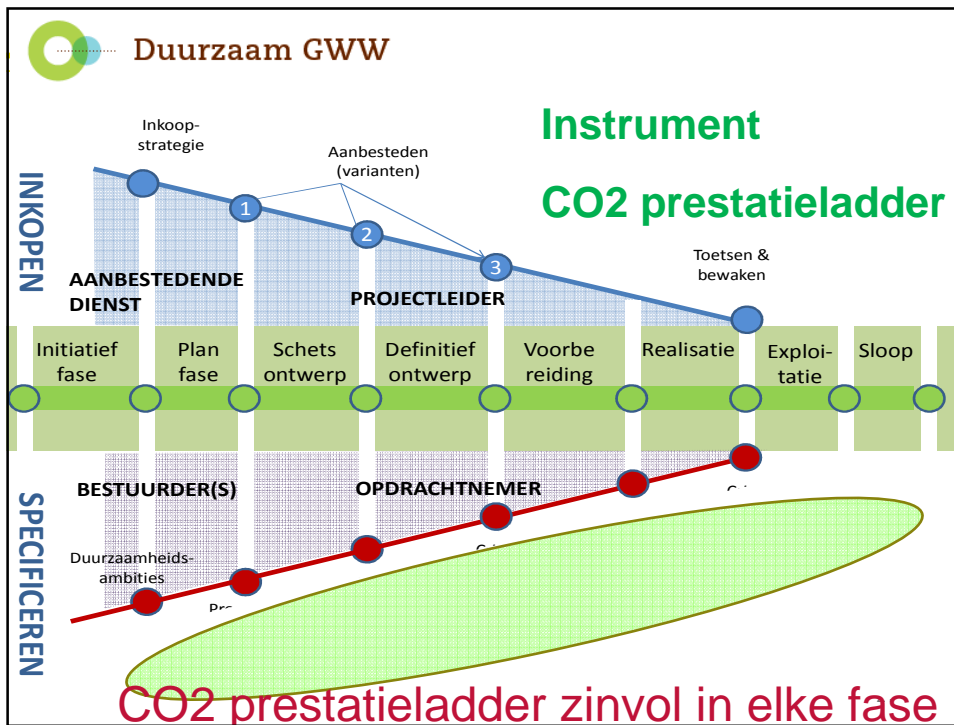

Groen = Po€n		ProRail		
Bedrijf	Inschrijf-prijs	Fictieve korting	Fictieve prijs	Gunning
A	€ 100	4%	€ 96,00	Nee
B	€ 103	7%	€ 95,79	€103

Kernpunten voor bedrijf

- Focus op CO2
- Meedoen, niveau, reductiedoel = keuze
- Verbetering telt, niet de startpositie
- Ruimte voor inventiviteit
- Prikkel op bedrijfsvoering,
CO2 effect in projecten
- Groeimodel voor bedrijf; lat gestaag hoger
- Belonen i.p.v. voorschrijven

Duurzaam GWW

Opdrachtnemers realiseren CO2 reductie bedrijfsbreed

CO2 bewuste bedrijfsvoering werkt door in project

-Aannemer kent nieuwste CO2 technieken

- Bouwt / onderhoudt met CO2 arme machines en processen
- Gebruikt CO2 arme materialen
- Ervaring met samenwerken in keten!

-CO2 management systeem: efficiënte / gestage reductie

- Keuze maatregelen alle projecten; besparingen / lage kosten
- Olivlekwerking
- Opdrachtgever hoeft niet veel van CO2 te weten

-Ingenieursbureau

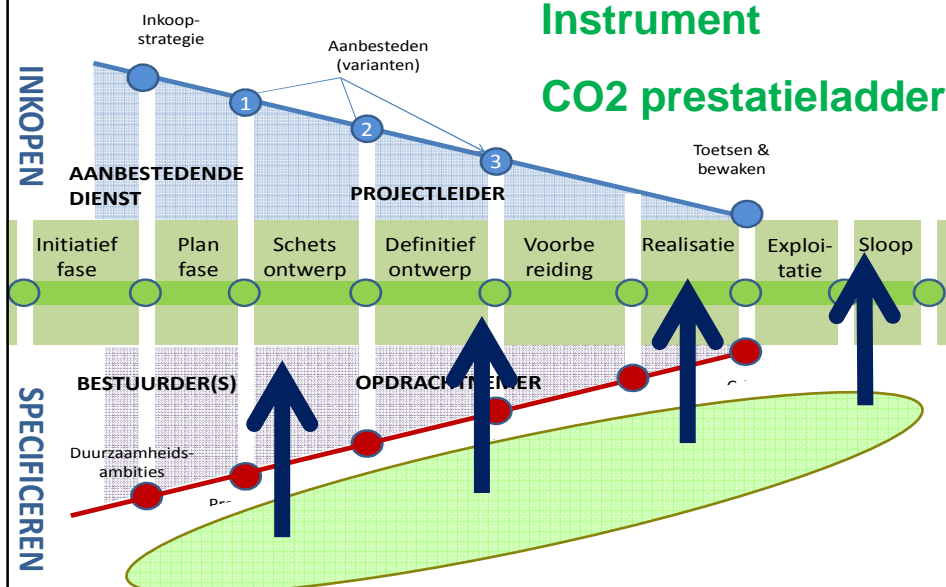
- Initiatiefrijk met CO2 innovaties in ontwerpen
- Doet voorstel aan opdrachtgever inzake duurzamer project³

Duurzaam GWW

Instrument

CO2 prestatieladder

Opdrachtnemers realiseren CO2 reductie bedrijfsbreed en in sector

CO2 bewuste bedrijfsvoering werkt door in project

-Aannemer kent nieuwste CO2 technieken

- Bouwt / onderhoudt met CO2 arme machines en processen
- Gebruikt CO2 arme materialen
- Ervaring met samenwerking in keten!

-CO2 management systeem: efficiënte / gestage reductie

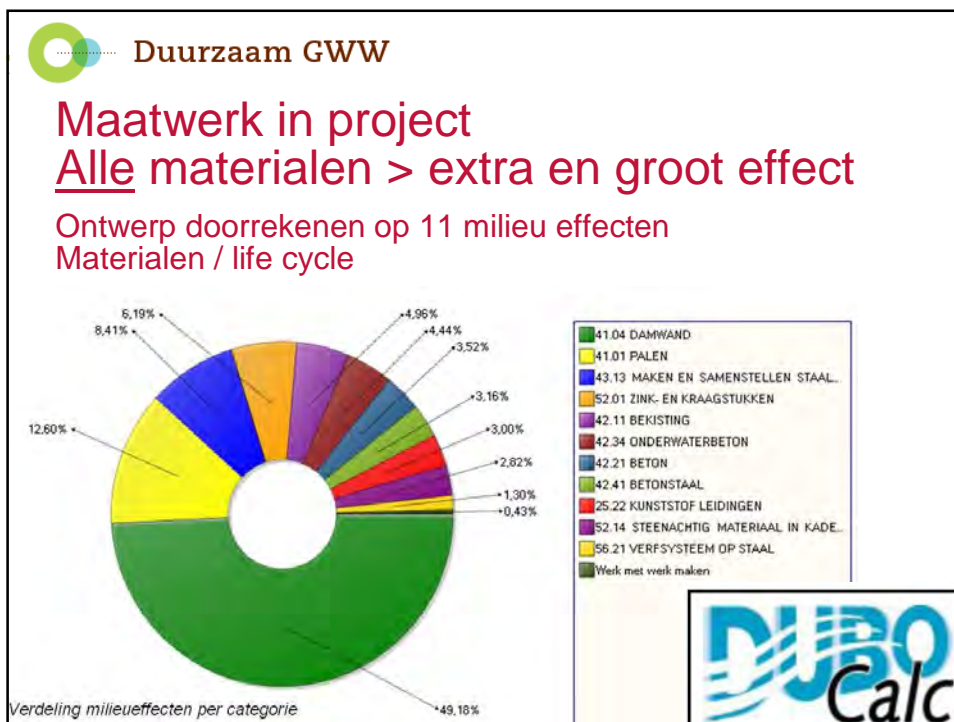
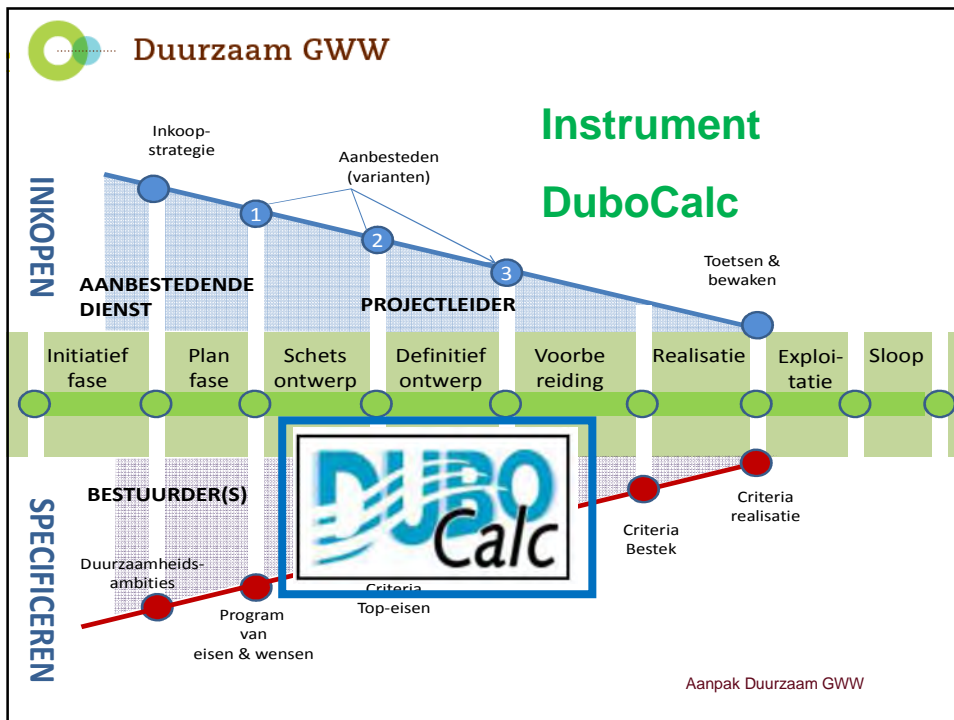
- Keuze maatregelen alle projecten; besparing / lage kosten
- Olievlekwerking
- Opdrachtgever hoeft niet veel van CO2 te weten

-Ingenieursbureau

- Initiatiefrijk met CO2 innovaties in ontwerpen
- Doet voorstel aan opdrachtgever inzake project

DuboCalc

Per project optimaliseren

- Ontwerpvarianten vergelijken
- Gunning aan beste adviesbureau / aannemer
- Ontwerp optimaliseren

Interactie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer

Balans kosten / besparingen / duurzaamheid

Aanbesteden

- **Oplossingsvrij aanbesteden**
  - Van allereerste verkenning tot aanbesteding DBFM
  - Adviesbureau, aannemer initiatiefrijke rol
  - Functionele specificaties
  - Uiteraard veel breder dan CO2 en energie
- **Gunningvoordeel voor bedrijven met laddercertificaat**
  - CO2 prestatieladder
  - Veiligheidsprestatieladder
  - Combinaties: elke combinant een certificaat
  - Opdrachtgever hoeft niet veel van CO2 te weten
- **Gunningvoordeel voor optimalisatie met DuboCalc**
- **LCA / Total Cost of Ownership**
- **DBOM**

Implementatie Duurzaam GWW

Voordelen

Uniform afwegingskader en selectie van instrumenten

- Eenduidig en doelmatig voor opdrachtgevers
- Hanteerbaar en efficiënt voor opdrachtnemers

Niet voorschrijven maar procesaanpak

- Per project focus op thema's met grote duurzaamheidwinst
- Duurzaamheid vroeg oppakken; consistent doorzetten

Ruimte voor innovatie door bedrijfsleven

- In alle fasen van het planproces
- Oplossingsvrij specificeren
- Ambities bedrijven belonen
- Duurzaamheid is profijtelijk

Huidige fase: implementatie

Iedereen doet mee:

- Opdrachtgevers testen Aanpak en starten uitrol
- Brancheorganisaties bereiden achterban voor
- Praktijkgroepen > ervaring delen / instrumenten verbeteren
- Publiciteit
- Verbreden

Green deal

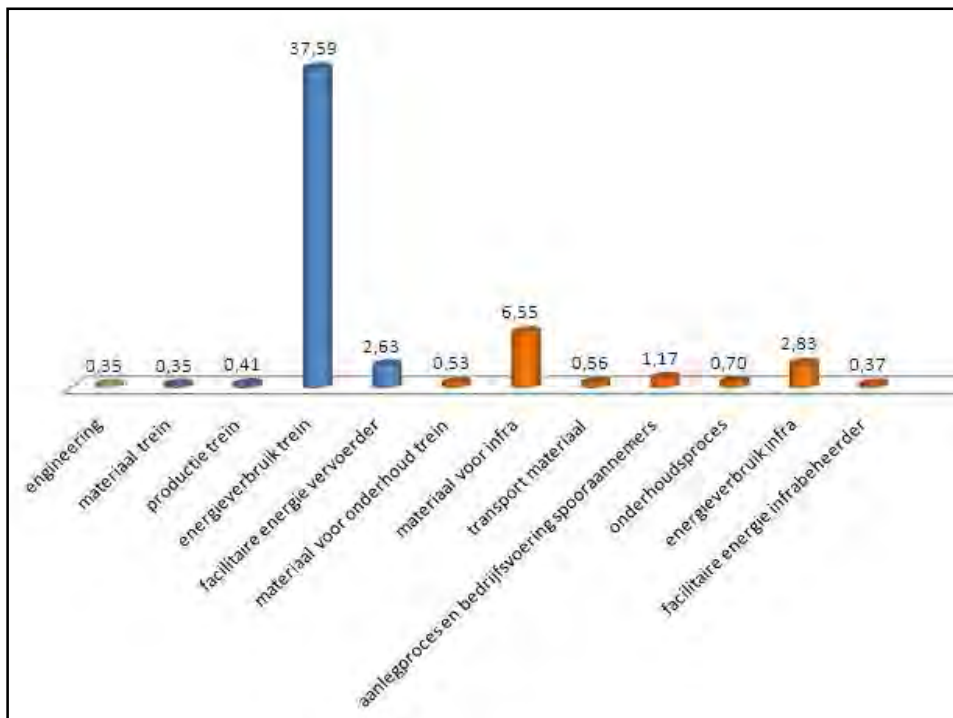
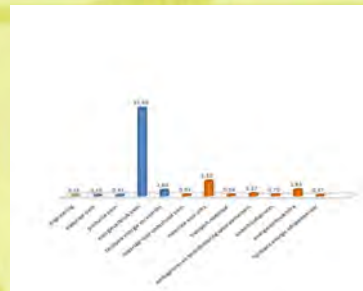
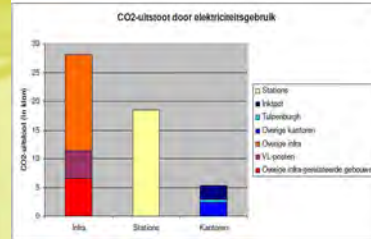

CO2 footprint spoorsysteem en Funderingen

Wat doen we zelf?

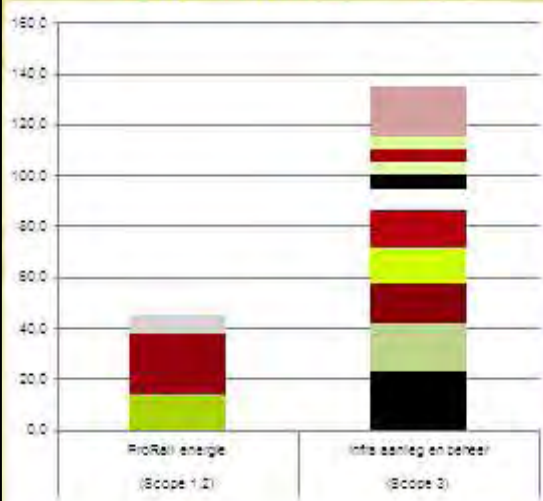
ProRail

- **Energiebesparing**
- **Niveau 4 CO2 ladder**
- **Eigen CO2 footprint**
- **Ketensamenwerking**

- **Natuur en landschap**
- **Duurzame stationsscan**
- **Unsolicited Proposals**

ProRail

Dominantie-analyse

1. Spoorstaven
2. Bruggen – staal
3. Dwarsliggers
4. Klein Onderhoud
5. Tunnels (infra)
6. Spoorviaducten
7. Stalen portaal
8. Perron overkapt
9. Ballast
10. Wissels

Totaal > 85%

Wat doen we zelf? (2)

Beton

ProRail

	kton CO2 /jr	
Totaal infrastructuur	135,0	
waarvan beton	57,5	= 43%

5

ProRail

Beton	kton CO2 /jr	
Totaal beton	57,5	
Dwarsliggers	15,6	
Tunnels	14,2	
Spoorviadukten	8,6	
Wisselliggers	4,6	
Top 4	43,0	= 75% van beton

5

Beton

ProRail

- CO2 reductie bij beton is zeer relevant
- Concentreren op enkele beton toppers
- Aandeel funderingen lijkt beperkt
- Voor staalconstructies lijken er betonnen alternatieven met minder CO2 emissie

Wat doen we zelf (3)?

ProRail

Duurzaamheid van funderingen verzilveren

Op de kaart staan !

Duurzame oplossingen promoten

Carbon Calculator > productdata in DuboCalc

Uw relatie met CO2 gecertificeerde bedrijven:

- Ketenanalyses
- Initiatieven Ontwikkelingsprojecten
- Footprints tbv afnemers. Duurzame leverancier
- Duurzame ontwerpen van Ingenieursbureaus

CO2 bewust certificaat?

Uw relatie met
CO2 gecertificeerde bedrijven

Duurzaam aanbesteden
met
CO2 prestatieladder

Opdr.nemer B

Opdr.nemer A

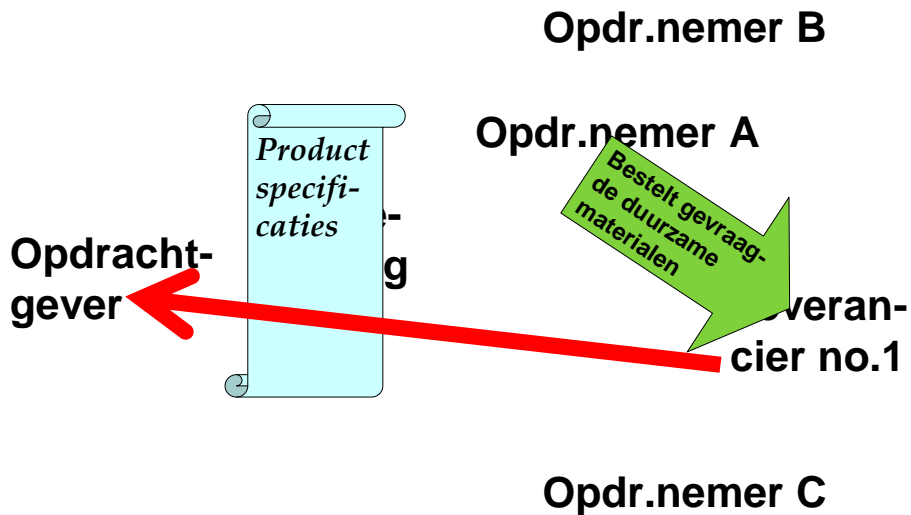
Opdracht-
gever

Aanbe-
steding

Leveran-
cier no.1

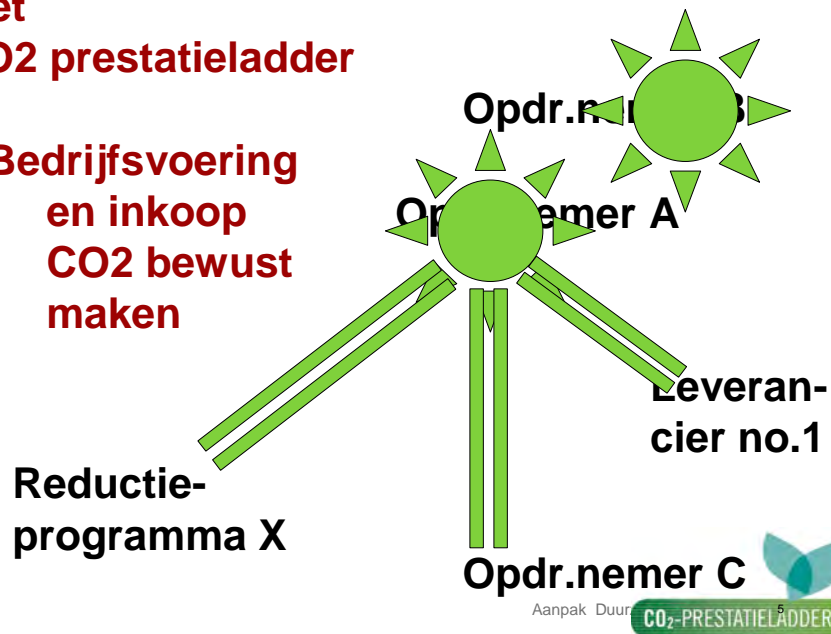
Opdr.nemer C

Duurzaam inkopen traditionele aanpak

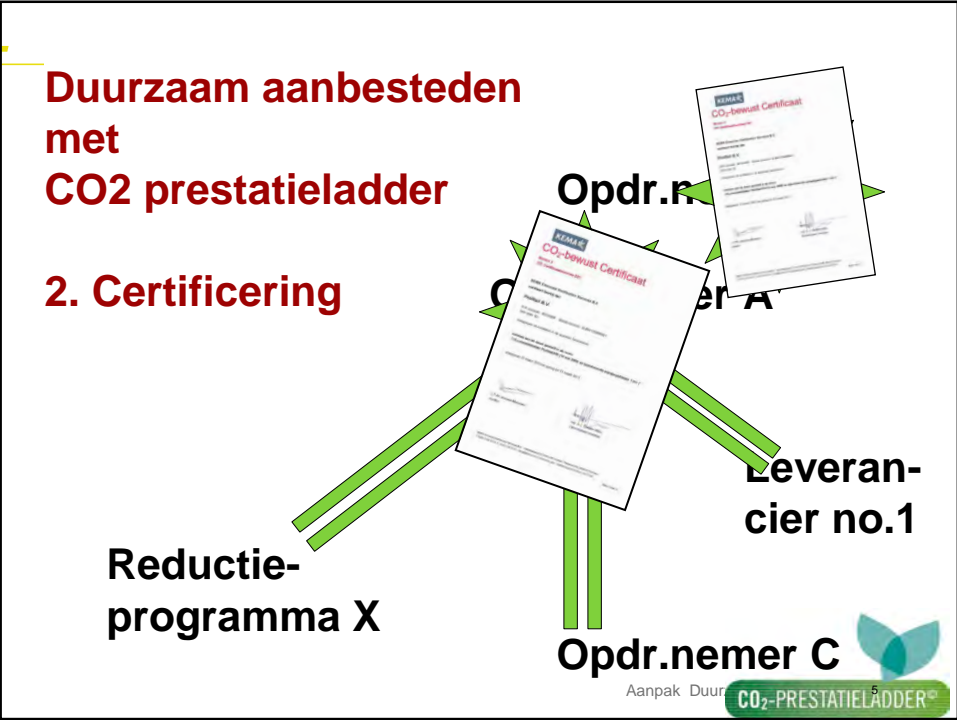
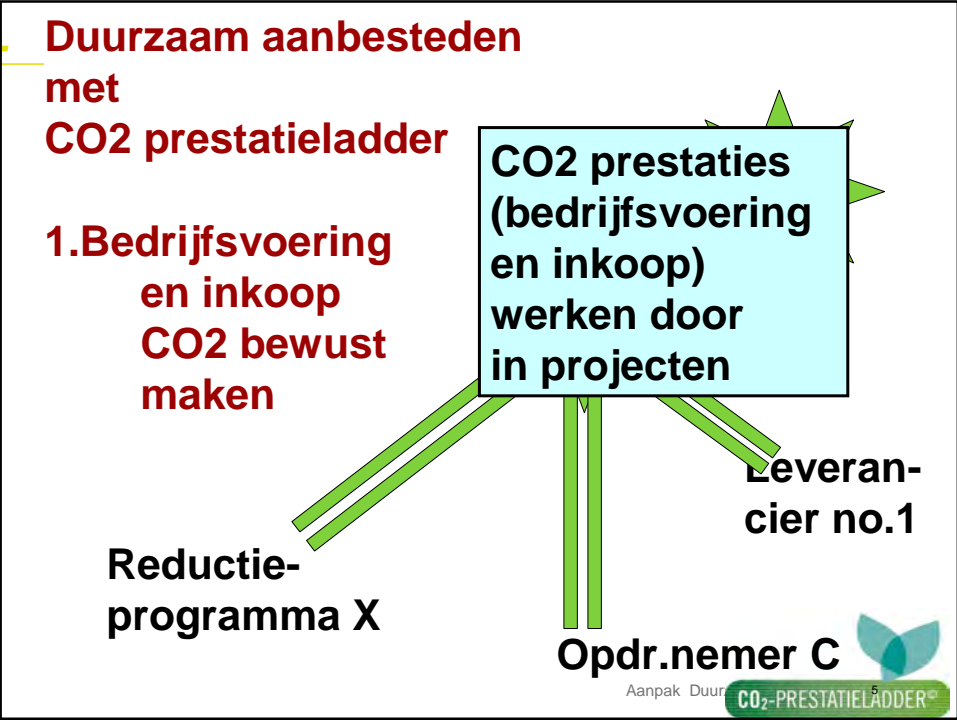

Duurzaam aanbesteden met CO2 prestatieladder

1. Bedrijfsvoering
en inkoop
CO2 bewust
maken

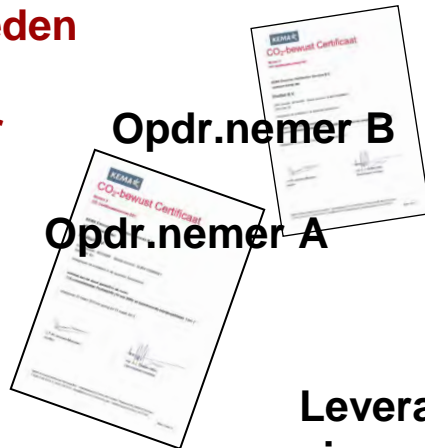
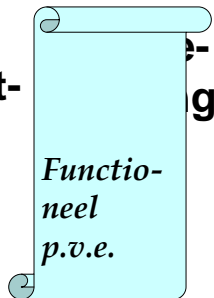

Duurzaam aanbesteden met CO2 prestatieladder

3. Aanbesteding

Opdrachtgever

Leverancier no.1

Opdr.nemer C

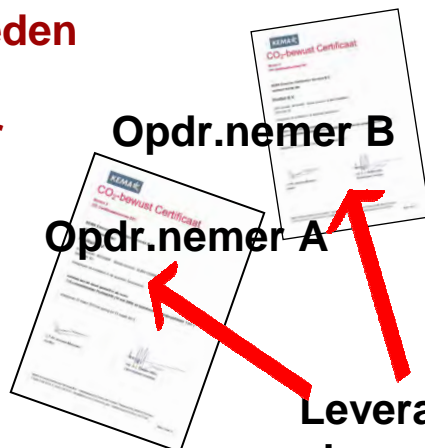
Aanpak Duur

CO₂-PRESTATIELADDER

Duurzaam aanbesteden met CO2 prestatieladder

Opdrachtgever

Aanbesteding

Leverancier no.1

Opdr.nemer C

Aanpak Duur

CO₂-PRESTATIELADDER

Waar kan een afnemer (met Certificaat) u voor benaderen?

Ketenanalyses

- **Doel: Inzicht en Reductie**

- **Life cycle product of materiaal in kaart**
- **Proces > energieverbruik > CO₂ emissies**
- **Data**
- **Bent u cruciale partner in de keten?**
- **Verzoek tot samenwerking om:**
  - - *Onderzoek / data verbeteren*
  - - *Reductiemogelijkheden in kaart*
  - - *Reductiedoelstelling kiezen*
  - - *Reductiedoelstelling realiseren*

Innovatie initiatief

- Doel: faciliteren sector in CO2 reductie
- Bedrijf niveau 4 initiatiefnemer
  - - *Aannemer, adviesbureau*
- Andere bedrijven nemen deel
  - - *Niveau 2: passieve deelnemers*
  - - *Niveau 3: actieve deelnemers*
- Nieuwe technologie, materiaal, proces
- Verkennen, kennis halen en brengen
- Test, verbetering, pilot, toepassing
- Leverancier kan cruciale rol spelen
- Plan / programma voor brede toepassing

Aanpak Duur

CO₂-PRESTATIELADDER®

CO2 footprint bedrijf

- Uw klant op niveau 5
- Emissie inventaris van uw bedrijf
  - - *In inkoopvoorwaarden aannemer*
  - - *Jaarlijks aanleveren*
  - - *Verificatie door een deskundige*
- Uw klant wil hier evt. naar eigen inzicht meer mee
- Als u zelf certificaat hebt op niveau 3, 4 of 5 is aparte verificatie niet nodig

Aanpak Duur

CO₂-PRESTATIELADDER®

Een CO2 bewust certificaat voor uw bedrijf?

Is het nuttig uw bedrijf te laten certificeren ?

Ja als:

- **Inschrijver bij aanbestedingen; en opdrachtgevers gaan CO2 ladder inzetten**

- *PM: Combinant , Genomineerde onderopdrachtnemer*

- **Veel emissie inventarissen leveren en laten verifiëren; kwaliteit er van borgen**

- **Andere reden voor CO2-bewuste bedrijfsvoering; en deze uitdragen**

Uitrol aanbestedingen met CO2 prestatieladder

ProRail

- **Gunningvoordeel bij alle aanbestedingen**

Rijkswaterstaat

- **Gunningvoordeel bij steeds meer aanbestedingen**

Nu 10 gemeenten

Aanpak Duurzaam

CO₂-PRESTATIELADDER

Duurzaam GWW

Einde